

Inspiration til bedre makrobilleder

af Morten Hilmer

Nu skal det handle om at komme helt tæt på motiverne, og har du ikke før prøvet kræfter med denne disciplin, venter der dig masser af gode oplevelser og nye og spændende billeder.

Makrofotografering åbner nemlig døren for en hel anden verden af motiver, end vi er vant til, for med det rigtige udstyr kommer vi utrolig tæt på og arbejder med ekstrem små dybdeskarpheder. Det giver fantastiske muligheder for at arbejde kreativt med motiv og baggrund, så vi både kan lave dokumentariske men også kunstneriske billeder. Netop den lille dybdeskarphed er et af vores kreative værktøjer, når vi laver makrobilleder, men det kan også være en begrænsning eller i hvert fald en udfordring, da det i nogen situationer bliver meget vanskeligt at få hele motivet skarpt. Der er flere ting, som har indflydelse på dybdeskarpheden, og ved at tænke over dem, får vi meget bedre kontrol.

Den første er blænden. Jo større blændetal jo større dybdeskarphed. Den anden er brændevidden. Jo større brændevide jo mindre dybdeskarphed - vel og mærket hvis både vores og motivs placering er uændret. Den tredje er afstanden mellem fotograf og motiv. Jo tættere på vi kommer, jo mindre dybdeskarphed. Der er altså flere ting, som har betydning for dybdeskarpheden, og ved at kombinere dem, kan man forstærke eller mindske effekten.

Vil man have en ekstrem lille dybdeskarphed på en flue, vælger man eksempelvis et 200mm makro objektiv, indstiller det på blænde 4 og går så tæt på, som objektivets nærgrænse tillader.

Med en 200mm makro får man samme udsnit som med en 50mm, hvis begge er 1:1 og begge bruges på nærgrænsen, men da nærgrænsen er større på 200mm, kan holde sig på længere afstand, så fluen ikke flyver.

Vil man gerne have hele motivet skarpt, men stadig en sløret baggrund, gælder det om at placere sig således, at motivet ligger i fokusplanet. Fotograferer man eksempelvis en sommerfugl forfra, vil bagkroppen blive uskarp, hvis man stiller skarpt på hovedet. Hvis man derimod flytter kameraet, så de udfoldede vinger er parallelt med objektivets frontlinse, vil de ligge i skarphedsplanet. Det kan virke lidt teoretisk, når man skriver det, men det giver sig selv, når du ligger derude, så det gælder bare om at få pakket fototasken med makroudstyret og så komme ud og øve.

Her giver jeg dig et par godt tips til korrekt eksponering, god komposition, brug af flash, effektiv fokusering og andre nyttige redskaber til makrofotografering.

Et par gode hjælpemidler til makrofotografering:

Tråd / Fjernudløser

Fjernudløseren er et rigtig godt hjælpemiddel, når du skal lave makrobilleder af stillestående motiver. Én fordel er, at du ikke ryster med kameraet, men det kan også klares ved at bruge den indbyggede timer. En anden og meget praktisk

fordel er, at du kan stå bag ved eller ved siden af motivet med din flash eller reflektorskærm og udløse kameraet derfra. En trådudløser er ikke optimal, da du er begrænset af kablets længde og det kan også ramme planten eller hvad du nu fotograferer. De trådløse er altså at foretrække.

Mellemringer

Mellemringer er uundværlige for makrofotografen, og især hvis du er helt ny og ikke ejer et makroobjektiv. En mellemring kan nemlig lave dit almindelige objektiv om til et makroobjektiv, fordi det mindsker din fokusafstand. Du kan sætte en mellemring på alle objektiver og derved fokusere tættere på, end normalt. Mellemringer fås til en en særdeles fornuftig pris, og man kan købe et uoriginalt sæt med tre ringe fra Kenko til 1399 kroner. Det er næsten prisen for en original ring. Der er absolut ingen grund til at købe originalt, for det er bare et rør med et par kontakter - der er ingen glas.

5 tips til kompositionen

Makrobilleder behøver ikke at være med ensfarvet og sløret baggrund. Her er et godt eksempel på, hvordan man kan skabe lidt dramatik i billedet ved at bruge lyset og baggrunden.

Baggrunden: Baggrunden betyder meget for billedet, og den kan nemt virke forstyrrende, hvis ikke den er med til at understøtte billedets udtryk. En helt sløret baggrund kan også nemt blive kedelig, og det kan give flotte resultater, hvis man eksperimenterer lidt med at få en anelse tegning.

Forstyrrende elementer: Ofte ser man et godt billede blive lidt ødelagt af, at der stikker en gren eller et græsstrå ind fra den ene side, og det kan trække fokus væk fra motivet. Det er altid en god idé at kigge rundt langs billedets sider, før man trykker på knappen.

Motivet væk fra midten: Motivet gør sig sjældent bedst lige i midten af billedet. I et vertikalt billede, virker det ofte at placere det i den øverste eller nederste tredjedel alt efter, hvordan linjerne i billedet løber. En plante kan eksempelvis starte i bunden af billedet og ende i den øverste tredjedel, hvor sommerfuglen så sidder.

Hold det simpelt: Helt enkelt kan man sige, at alt hvad der ikke forstærker billedets udtryk, skal væk fra billedet. Det betyder ikke, at vi skal ud med sav og saks, men bare at man skal flytte sig i forhold til motivet, så der kommer færrest mulige grene og blade i skarphedsplanet. På den måde kan vi holde billedet rent og simpelt. Her bruges de uskarpe elementer til at skabe lidt spænding i baggrunden.

Geometri i billedet: Øjet kan godt lide genkendelse, så hvis vi kan komponere billedet, så der opstår cirkler, trekanter, diagonaler eller s-kurver er det næsten altid virkningsfuldt, og også en god øvelse for evnen til at komponere et billede. Der er ikke direkte figurer i billedet her men de små dråber i baggrunden danner mønstre.

Teknikken bag billedet

Hovedmotivet er placeret i billedets øverste tredjedel med hovedet i billedets centerlinje. Motivet skal altid kigge ind i billedet, og det havde ødelagt kompositionen, hvis vi havde placeret motivet længere til venstre i billedet.

Baggrunden er helt sløret selvom vi bruger en blænde 7,1. Det er fordi afstanden fra kameraet til motivet er relativt lille i forhold til afstand fra motivet til baggrunden. Lidt forenklet kan man også sige, at kombinerer man en tele med at gå tæt på motivet, bliver baggrunden sløret.

Farvekontraster i billeder er altid iøjnefaldende, og her har vi den magenta blomst og den grønne baggrund, og det virker ret godt. Der er få farver i billedet, og det er også med til at gøre det enkelt og roligt.

Udover det tekniske er der også samspillet mellem motiverne i billedet. Det er først efter et øjeblik, at man får øje på den lille edderkop, som sidder i sit spind under planten. Der er altid skønt, når der sker lidt i et billede, for det bliver nemt meget statisk og livsløst.

Teknikken bag billedet

Her sidder den lille bredtæge og falder perfekt i med den grønne baggrund. Kun de to røde øjne og de to antenner, afslører dens tilstedeværelse.

Farverne i billedet er en af de ting, der gør, at man lægger mærke til billedet, når det ligger sammen med andre billeder på et bord. Grønt i grønt og så de små røde øjne. Farver er vigtige, men det handler ikke altid om at få flest mulige med på et billede.

Kompositionen er hel simpel med en diagonal, som går fra nederste højre hjørne og op mod øverste venstre. Motivet sidder lige på linjen med antennerne stikkende over på “den anden halvdel”

Liveview blev brugt for at kunne zoome ind på tægens øjne, og så blev skarpheden lagt ved hjælp af manuel fokusering. Det er nogen gange svært at få øjet til kameraets søgerokular, når det er helt nede i skovbunden.

Eksponeringen er foretaget manuelt, men her kunne vi sagtens have brugt automatik, da grøn er en meget taknemmelig farve at måle de reflekterende lys på. En frisk grøn græsplæne reflekterer nemlig samme mængde lys som et 18% gråkort, som kameraets lysmåler er kalibreret efter.

Jeg håber, du har fået lidt ud af min lille artikel, og om ikke andet at du nu glæde dig endnu mere til det kommende forår. Held og lykke med de gode billeder og ikke mindst de gode naturoplevelser. Vi ses derude.

- Morten Hilmer (www.mortenhilmer.dk)